

لِمَوْجُودِهِ

دَسْتِ طَرِيقِی سِرِّ سَمِ ادا کَرِی

کَلِمَةُ الْإِسْلَامِ مِنْ عِنْدِ تَقِيٍّ عِثَارِ دَائِمِ رَحْمَتِهِ
جُزْءٌ مِنْ لَدُنْ مُحَمَّدٍ تَقِيٍّ عِثَارِ دَائِمِ رَحْمَتِهِ

بِرَفِيقِ مُحَمَّدٍ صَوْنِ الْوَفَا

مَكْتَبَةُ حُكْمِ الْأُمَمِ تَهْنِئَةُ

بِطَرِيقِ رُوحِ الْوَفَا

لِوَنَجْوَانِه

دَسْتِ طَرِيقِی سِرِّ سَمِ ادا کَرِی

رَبِّهِ الْاِسْلَامِ مُفَتِّیْ
جَظَرِ مَوْلَانَا مُحَمَّدِ بْنِ تَقِی عِثَانِی دَامَتْ بَرَکَاتُهُمُ الْعَالِیَہ

مُفَتِّیْ مُحَمَّدِ بْنِ تَقِی عِثَانِی دَامَتْ بَرَکَاتُهُمُ الْعَالِیَہ

مِنْ کَنْزِ حُکْمِ الْاِمَامِ تَقِی عِثَانِی دَامَتْ بَرَکَاتُهُمُ الْعَالِیَہ

کَلَامِی رُودِ مَعْرِفَتِی

د کتاب پیر ندنه:

نوم: لمونځونه د سنت طریقی سره سم ادا کړی

لیکوال: مولانا مفتی محمد تقی عثمانی صاحب

ژباړونکی: مفتی محمد معصوم افغانی

لمړی طبعه: رمضان المبارک ۱۴۲۷هـ

د چاپ شمیره: زر ټوکه

دوهمه طبعه: جمادی الاخری ۱۴۲۸هـ

د چاپ شمیر: یوولس سوه ټوکه

دریمه طبعه: شعبان ۱۴۲۸هـ

د چاپ شمیر: دوه ویشټ سوه ټوکه

مطبعه: الجنټ پرنټنګ مطبعه - کراچی

تلفون: ۰۲۱-۲۷۴۱۲۳۷

سریزه

لمونخ داسلام دمهمو عباداتو څخه دی .
دالله عزوجل دتقرب او رضا موندلو ډیره اغیزمنه
ذریعه، ددنیا او اخرت دکامیایو کلي ده. لمونخ
افضل العبادات هم دی او جامع العبادات هم.

دلمانځه له روژي سره مشابهت دی، ځکه چي په
لمانځه کښي هم خوراک نشته

په دي کښي دزکوة رڼا هم شته، ولي چي په عامو
حالاتو کښي دلمانځه داداکولو لپاره په مسجد،
جامو او اودس باندي مال خرڅیږي.

په هغه کښي دحج خوشبوئي هم شته، ولي چي
دکعبې له رب سره مناجات وي. دفقيري او عاجزی
ټولي اداگانې پکښي وجود لري.

په لمانځه کښي جهاد مع النفس هم شته، کوم چي
په حقیقت کښي عظیم جهاد دی.

بيا په لمانځه کښي دملائکو تسبیح او تقدیس هم
شته د ونو قیام، دڅارو ورکوع، دغرونو قعده او

د حشراتو سجده هم پکښې وجود لري.
لنډه دا چي د نړۍ دکون او مـکان. د هر
مـخلوق د عبادت څه ناڅه انداز په دې کښې
موجود دی.

د اسلام ستر پیغمبر احمد مجتبی، حضرت محمد
مصطفی (صلي الله عليه وسلم) ارشادات هم د لمانځه
اهمیت روښانه کوي. لکه چي فرمایي:

۱- د مؤمن او کافر تر منځ توپیر په لمانځه سره
کيږي.

۲- کله چي لمونځ ادا کوي. نو په داسي شان سره
لمونځ ادا کړه لکه چي دا ستا ورستنی لمونځ وي.
يعني په ښه ادب، توجه او د سنت له طريقي سره سم
بي ادا کړه.

۳- زما دسترگوښ والی په لمانځه کښې دی.

۴- او په ورستني وصیت کښې بي هم د لمانځه په
هکله ډیر تاکید کړی دی.

۵- حضرت بلال (رضی الله عنه) ته به يي ارشاد
کاوو: "ارحني يا بلال" يعني اذان وکړه، د لمانځه په
کولو سره راحت راته موندل کيږي.

نامتو عارف ابو البركات. بدرالدين، شيخ احمد
سرهندي حضرت مجدد الف ثاني (رحمه الله تعالى) فرمايي:

{ نماز است که راحت ده بيماران است "ارحني يا

بلال " رمزيت ازين ماجرء "وقرة عيني في الصلوة"

اشاره ايست باين متمنا. }

(لمونخ دي چي ناروغانو ته ارامتيا ورکوي

"ارحني يا بلال" ددي پيښي رمزدی.

او "قرة عيني في الصلوة" دي هيلي ته اشاره ده.

دالله دوستانو په لمانځه کښي چي کوم خوند او

روحاني کيفيت حاصل وي، حضرت مجدد الف ثاني

رحمه الله تعالى ورته داسي اشاره کوي:

{رتبه نماز در رنگ رتبه رويت است دراضريت

نرهايت قرب درنيا درنماز است ونرهايت قرب در

اضريت درمين رويت. }

(دلمانځه درجه د رويت (دالله تعالى دديدار) په

رنگ کښي ده.

داخرت ډيرقرب، ددنيا په لمانځه کښي
ده. ډيرقرب په اخرت کښي د رويت (دالله تعالى
دديدار) په وخت کښي دی.

په دې وړوکي رساله کښي، محترم استادشيخ
الاسلام حضرت علامه، مولانا مفتي محمدتقي
عثماني صاحب "دامت برکاتهم العاليه" دلمانځه بشپړه
مسنونه طريقه بيان کړي ده او هم يې دنارينه او
ميرمنو دلمانځه توپير بيان کړي دی، چي ددي په
ذريعه دهر مسلمان ورور او خور په لمانځه کښي
دحضرت محمد (صلي الله عليه وسلم) دمبارکي طريقي
سره سموالي راشي.

داڅه ستونزمن عمل نه دي. اميد دی چي ددي
عمل له برکته، الله تعالى دخپل فضل او کرم معامله
وکړي.

الله عزوجل دي وتولو ته دعمل توفيق راپه برخه
کړي.

والسلام

فقير محمد معصوم افغاني

يوم الجمعة، ۱۷ رجب، ۱۴۲۷هـ

لمونځونه له سنت سره سم اداء کړي

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَكَفَى وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى.

لمونځ د دين ستن ده، هغه له سنت طريقي سره سم ادا کول، د هر ملسمان دنده او مسؤليت دی. خو موږ په بي فکري او بيباکي سره، د لمانځه ارکان څرنگه چي موږ په پوهه کښي وي. ادا کوو. د دې خبري فکر نه کوو چي، دا ارکان په مسنونه طريقه سره اداسي. له دې امله، زموږ لمونځونه د سنت دانوار او برکاتو څخه بي برخي پاته وي. حال داچي د دې ارکانو په سمه توگه ادا کولو سره، نه وخت ډير مصروفیږي او نه هم محنت ډير غواړي.

لږ د توجه خبره ده. که موږ لږ توجه وکړو، صحيح طريقه زده کړو او د عادت وگرځوو نو، په څومره وخت کښي چي موږ نن لمونځ ادا کوو، په هغومره وخت کښي د لمونځ له سنت طريقي سره سم ادا کيږي. د دې له

اجر او ثواب سره. سره انوار او برکتونه به يې هم تر نن
ډير زيات وي.

معزز و اصحابو رضي الله عنهم اجمعين: دلمانځه د يوه، يوه،
عمل په بڼه توجه سره، د سنت سره دادا کولو ډير
اهتمام کړاوه او هغوي به يو له بله سنتونه هم
زده کول.

ددې اړتيا له مخې، احقر په يوه مجلس کښي د
لمانځه سنت طريقه او په دې اړه چي کومي تيروتنې
رواج شوي دي. ددې تفصيل بيان کړي دي چي په دې
سره او ريډونکوته ډيره گټه تر لاسه شوه.

ځيني دوستانو خپله رايه داسي څرگنده کړه چي: دا
خبري ديوي مختصري رسالي په صورت کښي چمتو
شي، هر سړي به له هغې نه گټه تر لاسه کړي.

نو په دې مختصره رساله کښي، دلمانځه سنت
طريقه او دهغه په ادابو سره، دادا کولو ترتيب بيانول
مقصود دي.

الله تعالی دې همدا، زموږ ټولو لپاره گټور
وگرځوي او په دې سره دې د عمل کولو توفيق راپه
برخه کړي. امين.

دلمانځه دمسئلو په اړه، ډير وړوكي او غټ
 كتابونه. بِحَمْدِ الله خپاره شوي دي. دلته دلمانځه واره
 مسئلي بيانول مقصود نه دي. بلكي، يوازي دلمانځه
 داركانو هئيت (ډول) دسنت مطابق جوړولو لپاره، خو
 اړيني خبري بيانول دي او په هغو تيروتنو او غلطيو
 باندې تنبيه كول دي كوم چي نن زمان ډير زيات رواج
 شوي دي.

په دې لنډو خبرو باندې، د عمل كولو له كبله به
 ان شاء الله دلمانځه لږ تر لږه ظاهري صورت دسنت سره سم
 جوړ شي او يو مسلمان به دخپل پالونكي ذات، په
 حضور كښي اقلأ دغه عرض وړاندې كولاي شي چي:

تري محبوب كي يارب * شباहत لے كے آياھون
 حقيقت اس كو تو كردي * مين صورت لي كي آياھون
 "ياربه! ستا دمحبوب له شباहत سره راغلی یم.
 دا ته حقيقت كړي، زه يوازي له صورت سره راغلی یم."
 وماتوفیقی الا بالله عليه توكلت واليه اتيب

اهقر

محمد تقی عثمانی عفی عنہ
 دارالعلوم کورنگي، کراچي ۱۴

دلمانځه ترپیل وړاندي

د ا خبرې په یاد ولرئ او عملي یې کړئ

۱- ستامخ د قبلي ولوري ته کیدل ضروري دي.

۲- ته به سم اوسیده ولاړ یې او ستانظر به د سجدې پرځای باندي وي. غاړه کښته کول او زړه له سيني سره منسلول هم مکروه دي. پرته له کومي اړتیا، سینه کښته کول او دریدل هم صحیح ندي. داسي سیده او سم ودریږه چې نظر دي د سجدې پرځای وي.

۳- ستاد پښو د گوتو مخ به هم د قبلي ولوري ته وي او دواړه پښي به د قبلي ولوري ته سمې وي (پښي پښي او چپ لوري ته کړي ایښودل د سنت خلاف دي.)

صحيح طريقه

غلطه طريقه

۴- د دواړو پښو ترمنځ به لږ تر لږه د څلورو گوتو په اندازه فاصله به وي.

۵- که په جماعت سره لمونځ ادا کوي نو صف به دي سیده وي. د سیده کولو بڼه طريقه داده چې، هر سړی د خپلو دواړو پښو اخري څنډې د صف یا دهغه د نښان په اخري څنډه باندي داسي کښيږدي

۲- دجماعت په صورت کښي دا خبره عملي کړه چي د
ښي او کښي لوري دولاړو خلکو د بازو گانوسره ستا
بازوگان يوځاي شوي وي او په منځ کښي کوم خالي
ځاي نه وي. خود خالي ځاي د ډکولو لپاره دومره تنگي
هم نه ده په کار چي په آرام سره دريدل ستونزمن شي.

۷- که مخکښي صف ډک شوي وي نو، بل صف دي له
منځ نه شروع کوي. دراسته يا چپه لوري څخه دي نه
پيليري. بيا چي کوم خلک راسي، هغوي دي ددي خبري
خيال وساتي چي صف دوواړو طرفونو ته برابر وي.

۸- پايڅي د بجلکو نه کښته زړه ول، په هر حالت
کښي ناروا دي. ښکاره خبره ده چي په لمانځه کښي د
دي ناوړتوب نور هم ډيريري. له دي امله په دي دځان

اطمينان کوه چي پايڅي تر بجلکو پورې تل لوري وي.

۹- د لاسونو لستونو به بشپړ لاسونه پټ کړي وي،
فقط لاسونه به دي لوڅ وي. بعضي خلک لستونې
ونغاړي لمونځ کوي، دا طريقه سمه نه ده.

۱۰- له داسي جامي سره لمونځ کول مکروه دي چي په
هغي سره انسان د خلکو په وړاندي نشي تلاي.

دلمانځه دپیل کیدلو په مهال

۱- په زړه کښي نیت وکړه چي، زه فلاني لمونځ کوم، په ژبه سره دنیت الفاظ ویل ضروري نه دي.

۲- لاسونه تر غوږونو پوري داسي اوچت کړه چي دلاس ورغوي دقبلي لوري ته وي او دبتو گوتو سروته له غوږونو سره یا خو بالکل یو ځای شي، یا ددوي برابر شي. پاته نوري گوتي لوري خواته سیده او سیڅي وي.

ځيني خلک دورغوو مخ، دقبلي ولوري ته دکولو پرځای دغوږونو طرف ته برابر کړي. ځيني خلک بیا غوږونه په لاسونو سره بالکل پټ کړي. ځيني خلک لاسونه دبشپړ اوچتیدو نه پرته، لږ اشاره وکړي او ځيني خلک بیا دغوږونو نرمي په لاسونو ونیسي.

دا ټولي طریقي غلطې او دسنت خلاف دي. ددي پرېښول په کار دي.

۳- په پورته ذکرشوي طریقي سره دلاسونو د اوچتولو په مهال، الله اکبر ولوله، بیا دښي لاس په

بته گوته او کوچني گوتي سره د کين لاس پر خواو شا
حلقه جوړه کړه او ويي نيسه. پاته دري گوتي د چپ
لاس پر شا داسي وغوړوه چي د دروسرو گوتو سرونه
د څنگلي خواته وي.

۴_ دواړه لاسونه ترنامه لږ لاندي کنيږده او په
پورتنۍ طريقۍ سره يي ونيسه.

د ولاړي په حالت کښي

۱_ که يوازي لمونځ کوي، يا امامت کوي، نو
"سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ... اَعُوْذُ بِاللَّهِ... او بِسْمِ اللّٰهِ..." بيا د
فاتحه سورة (الحمد لله...) او يو بل سورت ولوله.

که په امام پسي لمونځ کوي، نو فقط "سُبْحَانَكَ
اللَّهُمَّ" ولوله، بيا پته خوله شه. د امام قرائت بته په توجه
سره واوره. که امام په زوره قرائت نه وايه، نو د ژبي
د حرکت کولو نه پرته، د فاتحه د سورت فکر کوه.

۲_ په لمانځه کښي د قرائت لپاره د اضروي ده چي
ژبي او شونده انو ته په حرکت ورکولو قراءت وويل شي،

بلکه داډول قرائت وشي چي په خپله لوستونکي يې واوړي.

ځيني خلک داسي قرائت کوي چي ژبه او شونډان يې حرکت نه کوي. دا طريقه سمه نه ده. ځيني بيا دقرائت پر ځاي په زړه، کبني د الفاظو تصور کوي. پدي ډول هم لمونځ نه اداء کيږي.

۳_ کله چي خپله قرائت کوي، نو دفاتحه دسورت لوستلو په وخت کبني، بڼه داده چي په هر آيت باندي ساه ايله کوي، بيا بل ايت ولولي، ډير لوي آيتونه په يوه ساه مه لوله.

مثلاً په " الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ " باندي ساه ايله کړه. بيا په " الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ " باندي، بيا پر "مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ" باندي.

دا ډول دفاتحه ټول سورة ولوله. خوله دې وروسته که په قرائت کبني، په يوه ساه تريوه ډير ايتونه ولولي کوم پاک نشته.

۴_ پرته له کومي اړتيا د بدن وکومي برخي ته حرکت مه ورکوه. څومره په سکون سره چي ولاړي،

هغومره پښه ده . که د بدن د گـرولو اړتيا پيدا شي
نو يو ازي يو لاس استعمال کړه او هغه هم د ډير سخت
ضرورت په مهال او ډير لږ .

۵- د بدن ټول زور ، پر يوه پښه کول ، بله پښه دغه
ډول ايله پرېښول چي ، پکښي کوږوالي راشي ، د
لمانځه د ادا بو خلاف عمل دي .

له دي نه پر هيز وکړه . يا خو پر دواړو پښو برابر زور
وکړه او يا پر يوه پښه زور وکړه خو ، دا شان چي په بله
پښه کښي کوږوالي راشي .

۶- که دي اړېمې راشي ، نو د بندولو يي بشپړه هڅه
وکړه .

۷- که دي ټيغ راخيژي ، نو لومړي هوا په خوله کي
يو ځاي کړه ، بيا يي کرار پرته له اوازه وباسه په زوره
ټيغ کښل د لمانځه د ادا بو خلاف دي .

۸- دولاړي په حالت کښي دي سترگي د سجدې پر
ځای باندې وي .

دلته ، هلته يا مخ ته د کتلو نه ډډه وکړه .

په رکوع کښي

رکوع ته دتللو په مهال، ددي خبرو ځانگړی خیال وساته:

۱- دخپل بدن پورتنۍ برخه دا ډول کښته کړه چي غاړه او شا تقریبا سره برابر شي نه خو تر دي زیات کښته، وي او نه تر دي کم وي.

۲- د رکوع په مهال غاړه دومره مه کښته کوه چي زنه دي دسیني سره یوځای شي او نه یي دومره اوچته لره چي غاړه دملاخه لوړه شي، بلکه غاړه او ملا به سره برابر وي.

۳- په رکوع کښي پښي سیده وي، په هغوي کښي به کوږوالی نه وي.

۴- دواړه لاسونه پر زنگونونو باندي داډول کښيښوده چي ددواړو لاسونو گوټي خلاصې وي. یعني دهرودوو گوټو ترمنځ فاصله وي او دا ډول په پښي لاس سره پښی زنگون او په کین لاس سره کین زنگون ونیسو.

۵- درکوع په حالات کښي بازوگان سیده لرل په کار دي، په دي کښي کوږوالی راتلل نه دي په کار.

۶- اقلأ دومره خند په ركوع كښي وكره چي په
اطمئنان سره دري ځله "سبحان ربي العظيم" ولوستل
شي.

۷- د ركوع په حالت كښي به دي سترگي دپښو
ولوري ته وي.

۸- پر دواړو پښو به دي زور برابر وي او د دواړو
پښو بيدۍ به يوله بل سره مخامخ وي.

له ركوع څخه دپورته كيدلو په وخت كښي

۱- له ركوع څخه دولاړيدلو په وخت دومره سيده
شه چي، په بدن كښي كوم كورېوالۍ پاته نه شي.

۲- په دې حالت كښي به هم نظر دسجدي پرځای وي.

۳- ځيني خلك دپورته كيدلو په وخت كښي، د
ولاړيدلو پرځای فقط دولاړيدلو اشاره كوي او د بدن
دټيټ والي په حالت كښي سجدي ته ستون شي. ددوي
په ذمه دلمانځه راگرځول واجب دي.

له دې امله، ورڅخه په سختي سره پرهيڅو كره ترڅو
چي دسيده كيدلو اطمئنان ونه شي، سجدي ته مه ځه.

سجدي ته دتللو په مهال

سجدي ته دتللو په مهال ددې طريقي خيال كوه چي:

۱- ترټولو وړاندي زنگونه ټيټ كړه. دځمكي لوري ته يي دا ډول يوسه چي سينه دې دمخ وخوا ته ټيټه شي، كله چي دي زنگونه پر ځمكه تكيه سول، بيا سينه ټيټه كړي.

۲- ترڅو چي دي زنگونه پر ځمكه نه وي تكيه كړي، تر هغه وخته د بدن دپورتنۍ برخي له ټيټولو حتي الامكان ډډه كوه.

نن زمان، سجدي ته دتللو، ددي مخصوص ادب څخه لاپروايي ډيره عامه شوي ده. ډير خلك دپيل څخه سينه ومخ لوري ته ټيټه كړي اوسجدي ته لارشي. خو صحيح طريقه هغه ده چي په ۱ او ۲ شميروكښي بيان شول. پرته له كومه عذره دا پرېښودل نه دي په كار.

۳- ترزنگونو وروسته، لاسونه پر ځمكه كښيږده، بيا پوزه او بيا تندي.

په سجده کښي

۱- په سجده کښي سر د دواړو لاسونو تر منځ، دا ډول کښيږده چي، د دواړو بټو گوټو سرونه د غوږونو د نرميو مخي ته راشي.

۲- په سجده کښي د دواړو لاسونو گوټي بندول په کار دي، يعني گوټي بالکل سره مښتي وي او ددوي تر منځ فاصله نه وي.

۳- د گوټو مخ د قبلي لوري ته وي.

۴- څنگلي د ځمکي څخه پورته لرل په کار دي، څنگلي پر ځمکه تکیه کول یا لگول سم عمل نه دی.

۵- دواړه مټي به د بغلونو څخه جلا وي، له بغلونو سره بالکل یو ځای کول یې نه دي په کار.

۶- څنگلي ښي او کيڼ لوري ته دومره لیري هم غوړول نه دي ښه چي، ورڅخه نژدې لمونځ ادا کوونکو ته تکلیف ورسیري.

۷- ورنونه به له نس سره یو ځای شوي نه وي، نس او ورنونه سره بیل لره.

۸- د ټولي سجدې په دوران کښي به دي پوزه پر

ځمکه اېښي وي، د ځمکي څخه به يې نه اوچتوي.

۹- دواړه پښي دا ډول ودر وه چي، پندي جگي وي او ټولي گوتي د قبلي ولور ته برابري شي، کوم خلک چي دخپلو پښو د جوړښت له کبله، پر ټولو گوتو د کړولو قدرت نه لري، هغه چي يې څومره کړولاي شي، دومره دي د کړولو اهتمام وکړي، پرته له کومه مجبوري گوتي سيده پر ځمکه لگول سم کار نه دی.

۱۰- ددې خبري خيال کوه چي د سجدې په دوران کښي پښي د ځمکي څخه اوچتي نه شي، ځيني خلک دغه ډول سجده کوي چي د پښي يوه گوته هم ديوي گړۍ لپاره پر ځمکه نه تکیه کيږي. دا ډول سجده نه ادا کيږي او په نتيجه کښي لمونځ هم نه صحيح کيږي. له دې نه په اهتمام سره ډډه وکړه.

۱۱- د سجدې په حالت کښي اقلأ دومره ځنډ وکړه چي دري ځله "سبحان ربي الاعلی" په اطمینان سره ولوستل شي.

یوازې تندي لگول او ژر اوچتول منع دي.

د دواړو سجده په منځ کښي

۱_ له يوې سجدې څخه چې را اوچت شي، پر دواړو زنگونو يعني دالتحيات په شان سم کښينه بيا بله سجده وکړه، لږ را اوچتيدل دسيده کيدونه پرته، بله سجده کول گناه ده. په دا ډول کولو کښي دلمانځه را گرځول واجبيږي.

۲_ چپه پښه و غوره ورباندي کښينه او راسته پښه دا ډول ودر وه چې گوټي يې کټ (کړي) شي. مخ يې د قبلي ولوري ته شي. ځيني خلک دواړي پښي ودر وي پر پندو کښيني. دغه طريقه صحيح نه ده.

۳_ دناستي په مهال، به دواړه لاسونه پر ورنو ايښي وي، خو گوټي به د زنگونو لوري ته کړي نه وي. بلکه دگوټو سرونه دي د زنگونو لمړني کناري ته ورسېږي.

۴_ دناستي په وخت دي نظر خپل پټ ته وي.

۵_ دومره وخت کښينه چې په دې کښي اقلا يوځل

"سبحان الله" ولوستل شي او که دومره وخت کښيني

چې په دې کښي: "اللهم اغفر لي وارحمني واسرني

واجبرني واهدني وارزقني".

ولوستل شي نو غوره دي. خو په فرض لمونځونو کښي
ددي دلوستلو ضرورت نشته، په نفلونو کښي يي
لوستل ښه دي.

دوهمه سجده او له هغې نه اوچتيدل

۱_ دوهمي سجدي ته هم دغه شان لار شه چي
مخکښي دواړه لاسونه پر ځمکه کښيږده، بيا پوزه
اوبيا تندي.

۲_ دسجدي هيئت هغسي په کار دی کوم چي په
لمري سجدي کښي بيان شوي دي.

۳_ دسجدي څخه داوچتيدلو په وخت کښي
لومري تندي دځمکي نه اوچت کړه، بيا پوزه، بيا
لاسونه اوبيا زنگڼونه.

۴_ داوچتيدلو په وخت کښي پر ځمکه تکیه نه
کول ښه دي. خو که بدن چاغ او دروند وي يا د ناروغي
اوسپين ډيريتوب له امله څه مشکل وي نو بيا تکیه
کول هم جايز دي.

۵_ تراوچتيدلو وروسته، په هر رکعت کښي د فاتحه
ترسورت وړاندي، "بسم الله الرحمن الرحيم" ولوله.

په قعده (ناسته) کښي

۱_ په قعده کښي دناستي طريقه هغه ده کومه چي دسجده و په مينځ کښي دناستي بيان شوی دی.

۲_ دالتحيات دلوستلو په وخت کښي، کله چي "أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ" ورسیري نو، دشهادت گوته او چته کړه او اشاره وکړه او په "إِلَّا اللَّهُ" باندي بي کښته کړه.

۳_ د اشاري طريقه داده چي دمنځ دگوته او بتي گوته سره حلقه جوړه کړه، کوچني او ددي سره ملگري گوته بنده کړه او دشهادت گوته دا رنگه اوچته کړه چي گوته دقبلي ولور ته مائله وي، بالکل بي سیده دآسمان لوري ته مه اوچتوه.

د "إِلَّا اللَّهُ" لوستلو په وخت کښي دشهادت گوته کښته کړه، خو دپاتو گوته هئيت چي د اشاري په وخت بي جوړ کړي دی هغه ترپايه هغسي وساته

دسلام گرځولو په مهال

۱_ دواړو خواوو ته دسلام گرځولو په مهال غاړه دومره وگرځوه چې شاته ناست سړي ستا برخوگان وويني.

۲_ دسلام گرځولو په مهال نظر دي داوړو لورته په کاردی.

۳_ کله چې ښي لوري ته غاړه وگرځوي نو،
السلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَلَوْلَه نیت وکړه چې ښي لوري ته چې کوم انسانان او ملائکي دي، هغو ته سلام کوم.
کين لوري ته دسلام گرځولو په وخت کښي دکين لوري موجودو انسانانو او ملائکو ته دسلام کولو نیت وکړه.

ددعا طريقه

۱_ ددعا طريقه داده چې دواړه لاسونه دومره اوچت شي چې، سينې ته ورسېږي. د دواړو لاسونو ترمنځ لږ فاصله وي، نه خو لاسونه بالکل سره ومېنلي او نه د داوړو ترمنځ ډيره فاصله وي.

۲_ ددعا کولو په وخت، دلاسونو دننه برخه دمخ خواته ولره.

دمير منو لمونځ

مخکښي چي دلمانځه کومه طريقه بيان شوه، هغه دنارينه لپاره وه، دمير منو لمونځ په لاندي کړو وړو کښي دنارينه څخه بيل دی.

له دې امله دي ميرمني ددغو مسئلو خيال ساتي.

۱- ښځي دي دلمانځه دپيل کيدو نه وړاندي، دا خبري عملي کړي چي، ددوي دمخ، لاسونو او پښو نه پرته، نور ټول بدن په جامو باندي پټ وي. ځيني ميرمني دا ډول لمونځ کوي چي دهغوي وينستان لوڅ وي. دځينو بيا تر څنگلو لاندي لاسونه لوڅ وي. دبعضو بيا غوړونه لوڅ وي. ځيني ميرمني دومره کوچني پروني استعمالوي چي ترهغه دلاندي وينستان ځليدونکي بريښي. داسي ټول کره وړه ناجائز دي که دلمانځه په وخت کښي مخ، لاسونه او دپښونه پرته د بدن کوم اندام هم دڅلورمي برخي برابر، دومره وخت لوڅ پاته شي چي په هغه کښي، دري ځله "سبحان ربي العظيم" ولوستل شي نو لمونځ يي نه صحيح کيږي او که تردي کم لوڅ پاته شي نو لمونځ يي صحيح کيږي، خو گناه لري.

۲_ دميرمنو لپاره، په خونه کښي لمونځ کول تر
برنډي افضل دی او په برنډه کښي يې کول تر سراي
افضل دی.

۳_ ميرمني دي دلمانځه دپيل کيدو په مهال،
لاسونه تر غوږونو پوري نه، بلکه تراوږو پوري اوچتوي
هغه دي هم په پروني کښي دننه اوچتوي. دپروني څخه
دباندي دي نه باسي. (بهشتي زيور)

۴_ ميرمني دي لاسونه پر سينه باندي دا ډول ونيسي
چي، دښي لاس ورغوي دي دچپ لاس پر شا باندي
کښيرېدي، دنارينه په شان دي تر نامه لاندي نه ږدي.

۵_ په رکوع کښي دميرمنو لپاره دنارينه په شان
ملا بلکل سيده کول ضروري نه دي. ښځو ته دنارينه په
خلاف لږ ټټيدل په کار دي.

(طحاوي علي المراقي ۱۴۱ مخ)

۶_ درکوع په وخت کي به نارينه گوتي پر زنگونو
باندي خلاصي ايښي وي خو، دميرمنو لپاره حکم دا
دی چي هغوي دي گوتي سره ومنلوي.

يعني دگوتو تر منځ دي فاصله نه وي. (درمختار)

۷- ميرمنوته په رکوع کښي خپلي پښي بالکل
سیده لرل نه دي په کار. بلکي ورته داسي دریدل په کار
دي چي زنگونوته دمخي لوري ته لږ ميلان ورکړي.
(درمختار)

۸- نارینه ته حکم دادي چي، په رکوع کښي يې
بازوگان(متان) د بغلونو نه پیل او کش وي. خو دښځو
لپاره دا حکم دی چي بازوگان دي د بغلونو سره مښتي
وي. (درمختار)

۹- د ولاړي په مهال دي ميرمني دواړي پښي يو
ځاي کړي ولري. په ځانگړي توگه دي بيا دواړي
بجلکي(بيدې) تقريبا سره مښتي وي، دپښو تر مينځ
دي فاصله نه وي. (بهشتي زيور)

۱۰- سجدې ته دتللو په مهال، د نارينه لپاره، دا
طريقه بيان شوه چي، تر څو زنگونه پر ځمکه نه وي
تکيه شوي، تر هغه وخته دي سينه نه کښته کوي، خو
دښځو لپاره دغه طريقه نه ده، هغوي به په پیل کښي
سينه کښته کوي سجدې ته به ځي.

۱۱- ميرمنو ته سجده، دا ډول په کار ده چي، د
هغوي نس له ورنونو سره بالکل مښتي وي او بازوگان

له بغلوټو سره يو ځای شوي وي. دا رنگه ميرمن دي
پښه د درولو پر ځای. راسته خواته وباسي او ودي
غوړوي.

۱۲- دنارینه لپاره په سجده کښي څنگلي پر ځمکه
ایستول منع دي. خو ونځو ته دغه حکم دي چي،
د څنگلو سره، سره لاسونه پر ځمکه ایښودل په کار دي.
(درمختار)

۱۳- د دوو سجدو په منځ او دالتحيات لوستلو
لپاره چي کله کښيني نو دي پر چپ کوناټي کښيني او
دواړي پښي دي راسنه لوري ته وباسي او پر راسته
پندي دي کښيردي (ملاحظه دي)

۱۴- دنارینه لپاره حکم دا دي چي، هغه دي په
رکوع کښي دگوتو دخلاصو لرلو اهتمام وکړي. په
سجده کښي د بندولو او دلمانځه په نورو اعمالو کښي
دي پر خپل حال پريږدي نه خو دي د بندولو اهتمام
کوي نه دخلاصولو خو دميرمني لپاره، په هر حالت
کښي حکم دا دي چي. هغوي دي گوتي بندي
ولري. يعني ددوي تر منځ دي فاصله نه پريږدي. په

رکوع کښي هم په سجده کښي هم. ددوو سجده و تر
ميځ هم او په ناسته کښي هم:

۱۵. دښځو جماعت کون مکروه دي. دهغوي لپاره
لمونځ کول ښه دي. هو که دکور محرم کسان په کور
کښي جماعت کوي نو دهغوي سره په جماعت کښي په
گډيدلو کښي کوم پاک نشته. خو په داسي صورت
کښي بالکل دنارينه وو شاته دريدل ضروري دي. برابر
او څنگ ته دي هيڅکله نه دريږي.

د مسجد شو ضروري آداب

۱. مسجد ته دتوتلو په مهال دغه دعا ولوله:

بسم الله والصلاة والسلام على رسول الله صلى الله
عليه وسلم، اللهم افتح لي ابواب رحمتك.

۲. مسجد ته دتوتلو په وخت کښي دا نيت وکړه
چي څومره وخت په مسجد کښي تيروم، په اعتکاف
کښي يم، دا ډول ان شاء الله دا اعتکاف ثواب هم درکول
کيږي.

۳. مسجد ته تر ننوتلو وروسته، په لومړي صف
کښي کښينا ستل افضل دي خو، که ځاي ډک شوي

وي نو چيري چي ځاي ومومي هلته کښينه . دخلکو
پر غاړو گامونه او چټول او مخي ته تلل جايز نه دي .

۴- کوم خلک چي په مسجد کښي ناست ، په ذکر يا
تلاوت بوخت وي ، هغوي ته سلام اچول نه دي په
کار ، هو ! که له هغوي نه يو په خپله متوجه شي او په
ذکر او نور عبادت کښي بوخت نه وي ، نو هغه ته د سلام
اچولو څه باک نشته .

۵- په مسجد کښي که سنت يا نفلو نه کول وي نو
ددې لپاره داسي ځاي انتخاب کړه ، چي د وړاندي له
خوا دخلکو د تيريدلو احتمال نه وي .

ځيني خلک د شاپه صفونو کښي لمونځ شروع
کړي ، حال داچي په مخکني صفونو کښي خالي ځاي
وي . ددوي د غلطې له کبله تر ليري ځاي پوري دخلکو
لپاره تيريدل ستونزمن شي او د هغوي لپاره لاره اوږده
وي .

داسي کول گناه دي او که کوم سړي په داسي حالت
کښي د لمونځ کوونکي له مخي نه تير شو نو ددې
تيريدو گناه هم پردي (بي ځايه) لمونځ کوونکي باندي

۶- مسجد ته دنتوتلو وروسته، که لمانځه ته څه وخت وي، نو ترکښیناستلو وړاندي، دوه رکعت ته د تهیه المسجد په نیت سره ادا کړه. ددي ډیر ثواب وي. که وخت نه وي نو په سنتو کښي د تهیه المسجد نیت وکړه. که د سنت د کولو وخت نه وو او جماعت ولاړ وي نو په فرضو کښي دغه نیت کولای شي.

۷- ترڅو چي په مسجد کښي ناست يي ذکر کوه. په ځانگړي توگه ددي کلمي ورد کوه:

"سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ."

۸- په مسجد کښي دناستي په وخت کښي پرته له کوم اړتيا خبري مه کوه. مه داسي کار کوه چي دهغه نه دلمانځه کوونکو يا ذکر کوونکو په عبادت کښي څه تاوان پيښ شي.

۹- که لمونځ دریدلي وي نو مخکني صفونه مخکښي ډک کړه، که په رومښي صفونو کښي ځاي خالي وي نو دشا په صف کښي دریدل جایز نه دي.

۱۰- دجمعي دخطبي لپاره چي امام منبر ته راشي نو دهغه وخت څخه بیا دلمانځه تر ختمیدلو پوري څه ویل

يا لمونځ كول يا يو چاته سلام ياد سلام جواب ور كول
جايز نه دي. په دغه وخت کښي که يو څوک څه خبره کوي
نوهغه ته دپته خوله کيدلو تاکيد کول هم جايز نه دي.

۱۱_ د خطبي په مهال، دا ډول کښينا ستل په کار دي
دي لکه څرنگه چي په التحيات کښي کښيني. ځيني
خلک په لمړي خطبه کښي لاسونه ونيسي کښيني او په
بله خطبه کښي لاسونه پرو ورنو باندې اير دي.

دا طريقه بي اصله او بي دليله ده. په دواړو خطبو
کي لاسونه په ورونو ايښودل دي.

۱۲_ د هرداسي عمل نه ډډه کوه چي هغه په مسجد
کي مردار وايښي، بدبوني خوره شي يا يو بل چاته
تکليف ورسيري.

۱۳_ يو بل سړي که په غلط کار باندې وويني. نو په
ارام او نرمي سره يي پوه کړه. د خلکو په وړاندې دهغه د
رسوا کولو، غصه او جگړي څخه بشپړ پرهيز په کار دي.

۱۴_ د مسجد څخه دو تلو په وخت کښي چپه پښه
راو باسه او دغه دعا ولوله:

بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ .

